

**Sparekassen Djursland**

# Risikoreport 2018

Søjle III - oplysninger

## Indhold

Rapporten er inddelt i følgende afsnit:

1. Anvendelsesområde .....	3
2. Formål.....	3
3. Risikostyringsmålsætninger og risikopolitik.....	3
3. Kapitalgrundlag.....	9
4. Kapitalkrav herunder opgørelse af solvensbehov .....	9
5. Eksponering mod modpartsrisiko .....	13
6. Bufferkrav .....	13
7. Indikator for systemisk betydning .....	14
8. Kreditrisiko .....	14
9. Behæftede og ubehæftede aktiver .....	19
10. Anvendelse af ECAI i forhold til risikovægtede poster .....	19
11. Eksponeringer mod markedsrisiko .....	20
12. Operationel risiko.....	20
13. Eksponeringer mod aktier mv., der ikke indgår i handelsbeholdningen.....	20
14. Eksponeringer mod renterisici i positioner, der ikke indgår i handelsbeholdningen .....	21
15. Eksponering mod securitiseringspositioner .....	21
16. Aflønningspolitik.....	21
17. Gearing .....	22
18. Anvendelse af IRB-metoden i forbindelse med kreditrisiko.....	22
19. Anvendelse af kreditrisikoreduktionsteknikker .....	23
20. Anvendelse af de avancerede målemetode i forbindelse med operationel risiko .....	24
21. Anvendelse af interne modeller for markedsrisiko .....	24
22. IFRS 9 overgangsordning.....	24
Bilag 1. Supplerende oplysninger vedrørende gearingsgraden .....	25

Den samlede risikoreport er godkendt på bestyrelsesmøde

Vivild, den 28. februar 2019

Bestyrelsen

Pernille Amstrup-Bønløkke  
*Formand*

Torben W. Blach  
*Næstformand*

Palle Knudsen

Allan Thorhauge

Christian Greve

Niels Ole Birk Nielsen

Lene Brejnegaard

Anker Høgh Rasmussen

Karen F. Lisvad

Anja Soelberg

## 1. Anvendelsesområde

Oplysningsforpligtelsen gælder for:

Sparekassen Djursland  
Langgade 42, Vivild  
8961 Allingåbro  
Cvr. 70558114  
Tlf. 8648 6022

Alle opgørelser i denne rapport er pr. 31.12.2018.

## 2. Formål

Nærværende risikorapportering for Sparekasse Djursland skal øge informationen for Sparekassens kunder, offentlige myndigheder samt alle øvrige interessenter omkring Sparekassen.

Det er Sparekassens overordnede politik, at Sparekassen ledes og styres risikomæssigt forsvarligt. Der er derfor på alle væsentlige risikoområder udarbejdet og fastsat politikker i henhold til gældende lovgivning samt Finanstilsynets regler og anvisninger herpå.

I instrukserne til direktionen har Sparekassens bestyrelse fastsat rammer for risikostyringen af Sparekassen samt afrapporteringen heraf.

Via en periodisk rapportering fra Sparekassens direktion, risikoansvarlige, complianceansvarlige, eksterne revision samt den løbende kontrol fra Finanstilsynet har bestyrelsen fuld opmærksomhed på risikostyringen af Sparekassen.

Risikostyringen af alle betydende områder evalueres og tilpasses løbende.

Risikorapporteringen er et supplement til Sparekassens årsrapport. For at få det fulde overblik over Sparekassens virksomhed, resultater og status henvises der derfor til årsrapporten.

Det er Sparekassen vurdering og forventning, at rapporteringen offentliggøres årligt i forbindelse med udarbejdelsen af årsrapporten. Såfremt Sparekassens risici ændres væsentligt, vil risikorapporteringen løbende blive opdateret.

Nærværende rapportering er udarbejdet og opbygget i henhold til CRD IV, og opfylder dermed Sparekassens oplysningsforpligtelser i henhold til CRR-forordningens artikel 431 til 455. Reglerne i bekendtgørelsen om risikoeksponering, kapitalgrundlag og solvensbehov er ligeledes dækket af rapporteringen.

## 3. Risikostyringsmålsætninger og risikopolitik

Sparekassen Djursland er eksponeret i forhold til forskellige risikotyper. Sparekassens bestyrelse fastlægger med udgangspunkt i Sparekassens forretningsmodel og de strategiske målsætninger relevante risikopolitikker samt principper for risiko- og kapitalstyring. Formålet med politikkerne for risikostyring er at minimere tab, der kan opstå som følge af uforudsigelig udvikling på de finansielle markeder.

Sparekassen har en række værktøjer til identifikation og styring af risici. Bestyrelsen modtager løbende rapportering om udvikling i risici og udnyttelse af tildelte risikorammer. Den daglige risikostyring foretages af direktionen.

De væsentlige risikoområder for Sparekassen er: kredit, markedsrisiko, likviditet og operationelle risici.

Sparekassens bestyrelse foretager løbende og mindst en gang om året en vurdering af de enkelte og samlede risici og tager i den forbindelse stilling til, om risiciene er acceptable.

Sparekassen har på grund af sin størrelse og relativt enkle forretningsmodel valgt ikke at opretholde et revisionsudvalg. Relevante opgaver i den forbindelse varetages af den samlede bestyrelse.

Sparekassen har i henhold til lovgivningen etableret en risikostyringsfunktion og udpeget en overordnet leder med specifikt ansvar for risikostyringsfunktionen til risikoansvarlig. Det er organisatorisk sikret, at den risikoansvarlige kan være tilstrækkeligt uafhængig af Sparekassens funktioner til, at den risikoansvarliges opgaver kan udføres betryggende. Der er etableret procedurer, der sikrer, at mulige interessekonflikter mellem den risikoansvarliges andre opgaver end risikostyring håndteres betryggende.

Risikostyringsfunktionen udarbejder efter behov og mindst en gang årligt en rapport til bestyrelsen om Sparekassens risikostyring. Den risikoansvarlige kan i relevant omfang give udtryk for betænkeligheder og advare bestyrelsen, når specifikke risikopåvirkninger påvirker eller kan påvirke Sparekassen.

Der er for risikostyringsfunktionen udarbejdet en af bestyrelsen godkendt instruks. Den risikoansvarlige udarbejder hvert år en plan for de risikoområder, funktionen vil sætte særligt fokus på. Planen godkendes af bestyrelsen.

Der er for den risikoansvarlige udarbejdet en særlig instruks for funktionens opgaver.

### **Særligt om kreditrisiko**

Den væsentligste risiko i Sparekassen Djursland er kreditrisikoen, defineret som tab som følge af debtors misligholdelse af betalingsforpligtelser over for sparekassen. Bestyrelsen har inden for rammerne af den vedtagne forretningsmodel i kreditpolitikken fastlagt de overordnede principper for kreditgivning og foretager bevilling af de største engagementer. Bestyrelsen har endvidere videregivet beføjelser til direktionen.

Sparekassens kreditpolitik fastsætter, at Sparekassens risikoprofil på kreditområdet skal være passende forsigtig. Følgende centrale elementer fra kreditpolitikken kan fremhæves:

Sparekassens målgruppe er private kunder og mindre og mellemstore lokale virksomheder primært bosiddende på Djursland og i omegnen heraf. Med baggrund i Tilsynsdiamantens pejlemærke for store eksponeringer styrer Sparekassen efter, at summen af de 20 største eksponeringer aldrig overstiger 175 procent af den egentlige kernekapital.

Sparekassen ønsker som hovedregel ikke eksponeringer indenfor én branche, der overstiger 14 procent af Sparekassens samlede udlån. For erhvervs-kunder under ét må der maksimalt være en eksponering på 50 procent af Sparekassens samlede udlån.

Sparekassen ønsker som hovedregel sikkerhedsstillelse fra kunden i form af pantsætning af kundens aktiver.

Sparekassen ønsker et rimeligt forhold mellem prisen på en kredit og den risiko, eksponeringen påfører Sparekassen. Ved prissætningen tages der højde for eksponeringens størrelse, kapitalbindingen, risikoen på kunden, sikkerhedsstillelse og indtjening på andre forretninger.

Bestyrelsen har vedtaget principper for rapportering for kreditområdet, Bestyrelsen modtager mindst hvert kvartal rapportering på kreditområdet.

### **Markedsrisiko**

Sparekassens bestyrelse har i markedsrisikopolitikken fastlagt de overordnede rammer og principper for styring af Sparekassens markedsrisiko.

Ved markedsrisiko forstås risikoen for at dagsværdien af finansielle instrumenter og afledte finansielle instrumenter fluktuerer som følge af ændringer i markedspriser. Sparekassens markedsrisici omfatter: aktierisici, renterisici, valutarisici og andre prisrisici.

Sparekassens grundlæggende målsætning vedrørende markedsrisici er, at Sparekassen ønsker at opnå det bedst mulige afkast under hensyn til, at der føres en forsigtig og konservativ markedsrisikopolitik, hvor der primært investeres i:

Likvide og let omsættelige

- Obligationer
- Aktier
- og heraf afledte finansielle instrumenter (kun afdækning)

I markedsrisikopolitikken identificeres forskellige former for markedsrisici, og der angives specifikke grænser for, hvor stor risiko Sparekassen ønsker at påtage sig. Bestyrelsen har fastsat følgende grænser for Sparekassens markedsrisiko:

1. at renterisikoen opgjort efter reglerne i regnskabsbekendtgørelsen ikke må overstige
  - renterisiko indenfor handelsbeholdningen må ikke overstige 4 procent af kernekapitalen efter fradrag
  - renterisikoen udenfor handelsbeholdningen må ikke overstige 3 procent af kernekapitalen efter fra drag
2. at valutarisikoen opgjort efter største sum af henholdsvis positioner i valutaer, hvor Sparekassen har et netto tilgodehavende, og valutaer, hvor Sparekassen har en nettogæld (valutaindikator 1), må ikke overstige 10 procent af kernekapitalen efter fradrag
3. at aktierisikoen opgjort som værdien af aktier og heraf afledte finansielle instrumenter i form af futures og optioner ikke må overstige følgende grænser:
  - handelsbeholdning: 20% af kernekapitalen efter fradrag
  - unoterede danske aktier: 0 kr.
  - Sparekassen ønsker for strategiske aktier, der defineres som aktier i sektorejede virksomheder, at deltage i sektorens normale omfordeling og tegning. Strategiske aktier er ikke omfattet af ovennævnte grænse for unoterede danske aktier.
4. at andre prisrisici bør undgås eller holdes på et meget lavt niveau, jf. i den forbindelse oplystningen nedenfor under punkt 4 typer af prisrisici som Sparekassen ikke ønsker at påtage sig.
5. For at sikre, at likviditetsreserven er til stede i tilfælde af markedsstress, er det vigtigt at sikre en vis spredning i antallet af udbydere. Derfor må højst 33 procent af Sparekassens likviditetsreserve kunne henføres til samme udbyder og højst 25 procent til samme fondskode.

Bestyrelsen modtager løbende rapportering om udvikling i markedsrisiciene.

Administrationsafdelingen har ansvaret for opgørelse, overvågning samt kontrol og rapportering af markedsrisici. Beregningen af markedsrisici anvendes til følgende formål:

- løbende opfølgning på Sparekassens risici
- løbende rapportering til direktion og bestyrelse
- rapportering af kapitalprocenter til myndigheder

Såfremt der er positioner, som overskrider de fastlagte rammer og beføjelser, rapporteres dette straks til direktionen. Såfremt en position overskrider direktionens samlede rammer og beføjelser, rapporteres der straks til bestyrelsen herom.

## Likviditetsrisiko

Bestyrelsen har fastsat, at likviditeten skal være forsvarlig og tilpas forsigtig til at understøtte Sparekassens forretningsmodel. Dette sikres primært ved en målsætning om:

- at Sparekassen har tilstrækkelige lines hos andre pengeinstitutter til at dække det daglige likviditetsbehov
- at LCR-brøken opgjort efter reglerne i CRR artikel 411-428 til enhver tid skal være mindst 100 procentpoint over det til enhver tid gældende LCR dækningskrav
- at LCR-brøken under punkt 2 på 200 procentpoint skal fastholdes måned for måned ved en fremskrivning af de forventede betalingsstrømme på et års sigt
- at Sparekassens finansieringsstruktur er sammensat, så den opfylder grænseværdien for "stabil funding" i Finanstilsynets Tilsynsdiamant
- at likviditetsberedskabet er så robust, at der under det valgte stress-scenarium vil være likviditet nok til at overholde det til enhver tid gældende LCR-dækningskrav i henhold til CRR i en periode på 12 måneder.

Det er endvidere Sparekassens målsætning, at kundeindlån skal kunne finansiere kundeudlånene, således at Sparekassen forbliver uafhængig af ekstern funding.

Bestyrelsen har derudover besluttet en politik på likviditetsområdet, der fastlægger den overordnede risikoprofil og den overordnede organisatoriske ansvarsfordeling med henblik på lønsomt at understøtte Sparekassens forretningsmodel. Endvidere er der besluttet retningslinjer for Sparekassens opgørelse af likviditetsrisikoen samt for finansieringsstrukturen. Endelig er der fastlagt en overordnet beredskabsplan for fremskaffelse af likviditet/funding.

Styringen af den samlede likviditet sker for at sikre, at omkostningerne til likviditetsfremskaffelse ikke stiger uforholdsmæssigt meget og for at undgå, at manglende funding forhindrer Sparekassen i at opretholde den vedtagne forretningsmodel. Ultimativt skal likviditetsstyringen sikre, at Sparekassen altid er i stand til at opfylde sine betalingsforpligtelser.

Likviditetsstyringen foregår via en række styringsmekanismer. Den kortsigtede likviditet styres via faste mål for likviditetsreserven kombineret med stresstest. Den langsigtede likviditet styres via stresstest og fokus på den strategiske fundingstruktur.

Administrationsafdelingen har ansvaret for den løbende rapportering om Sparekassens likviditetssituation. Risikostyringsfunktionen overvåger og rapporterer, hvorvidt Sparekassens likviditetsrisiko ligger inden for de udstukne rammer.

Sparekassens bestyrelse modtager regelmæssigt detaljeret rapportering om Sparekassens aktuelle og fremadrettede likviditetssituation.

## Operationelle risici

Sparekassen er eksponeret mod potentielle tab som følge af operationelle risici, herunder u hensigtsmæssige procedurer, menneskelige fejl, systemmæssige fejl og eksterne begivenheder, herunder juridiske risici.

Sparekassens bestyrelse har i politik for operationelle risici angivet en ramme for identifikation, vurdering, overvågning og styring af den operationelle risiko. Derudover har Sparekassen politikker for IT-sikkerhed, kontroller og forsikring, der understøtter den operationelle risikostyring.

Det er den grundlæggende målsætning at begrænse de operationelle risici under hensyn til de omkostninger, som er forbundet hermed.

Et væsentligt område ved vurderingen af Sparekassens operationelle risici er IT-forsyningen. Sparekassens ledelse forholder sig løbende til IT-sikkerheden, herunder til beredskabsplaner og nødplaner, som har til hensigt at sikre IT-driften trods eventuelle kritiske begivenheder.

Der foretages en løbende registrering af de tab og begivenheder, som vurderes at kunne henføres til operationelle risici. Registreringen danner baggrund for en vurdering af, om forretningsgange etc. bør justeres med henblik på at undgå eller minimere operationelle risici. Den eksterne revision gennemgår og vurderer endvidere løbende Sparekassens forretningsgange.

Sparekassens bestyrelse og direktion modtager regelmæssigt rapportering, der beskriver udviklingen i Sparekassens operationelle risici.

### **Ledelseserklæringer**

Sparekassen Djurslands bestyrelse og direktion har den 28. februar 2019 godkendt risikoreporten for 2018.

Det er bestyrelsens vurdering, at Sparekassen Djurslands risikostyringsordninger er tilstrækkelige og giver sikkerhed for, at de indførte risikostyringssystemer er tilstrækkelige i forhold til Sparekassens profil og strategi.

Det er endvidere bestyrelsens vurdering, at nedenstående beskrivelse af Sparekassen Djurslands overordnede risikoprofil i tilknytning til Sparekassens forretningsstrategi, forretningsmodel samt nøgletal, giver et relevant og dækkende billede af Sparekassens risikoforvaltning, herunder af, hvordan Sparekassens risikoprofil og den risikotolerance, som bestyrelsen har fastsat, påvirker hinanden.

Bestyrelsens vurdering er foretaget på baggrund af den af bestyrelsen vedtagne forretningsmodel/ strategi, materiale og rapporteringer forelagt for bestyrelsen af Sparekassens direktion, Sparekassens risikoansvarlige og af den complianceansvarlige samt på grundlag af evt. af bestyrelsen indhentede supplerende oplysninger eller redegørelser.

En gennemgang af forretningsmodel og politikker viser:

- at forretningsmodellens overordnede krav til de enkelte risikoområder fuldt og dækkende udmøntes i de enkelte politikkers mere specificerede grænser,
- at en gennemgang af bestyrelsens retningslinjer til direktionen og videregivne beføjelser viser, at de fastsatte grænser i de enkelte politikker fuldt og dækkende udmøntes i de underliggende retningslinjer til direktionen og videregivne beføjelser,
- at de reelle risici ligger inden for grænserne, fastsat i de enkelte politikker og i videregivne beføjelser, og
- at det på den baggrund er bestyrelsens vurdering, at der er overensstemmelse mellem forretningsmodel, politikker, retningslinjer og de reelle risici inden for de enkelte områder.

Sparekassens forretningsstrategi er baseret på Sparekassens vision og værdigrundlag om inden for sit markedsområde, at være en stærk og attraktiv samarbejdspartner for private og erhvervsvirksomheder. Sparekassen ønsker en lønsom indtjening baseret på en prissætning af produkter, som afspejler den risiko og kapitalbinding, som Sparekassen påtager sig sammen med en helhedsvurdering af forretningsomfanget med kunder og modparter. Sparekassen ønsker et passende kapitalgrundlag, som understøtter forretningsmodellen.

Bestyrelsen har vedtaget, at den kapitalmæssige overdækning i forhold til det opgjorte solvensbehov (Søjle II), skal udgøre mindst 2,5 procent-point i forhold til opfyldelse af alle kendte kapitalkrav (inkl. opfyldelse af den løbende implementering af NEP-krav) og mindst 2,5 procent-point af egentlig kernekapital inkl. opfyldelse af aktuelle bufferkrav.



Den af bestyrelsen besluttede maksimale risikotolerance styres via de fastsatte grænser i de enkelte politikker. Derudover forholder bestyrelsen sig til de grænser, der er gældende i Tilsynsdiamanten, jf. nedenstående tabel, der dels viser Tilsynsdiamantens maksimalt tilladte grænseværdier, samt Sparekassens aktuelle tal for diverse grænseværdier.

### Tilsynsdiamanten

Tilsynsdiamantens pejlemærke	Finanstilsynets grænse	Sparekassen Djursland
Summen af store eksponeringer	mindre end 175 %	143,0%
Udlånsvækst	mindre end 20 %	2,8%
Ejendomseksponering	mindre end 25 %	6,7%
Stabil funding	mindre end 100 %	0,48
Likviditetspejlemærke	større end 100 %	580,0%

### Sammensætning af bestyrelsen

Sparekassen Djurslands bestyrelsesmedlemmer besidder udover ledelsesposten i Sparekassen et antal øvrige bestyrelsesposter. Disse fremgår af Årsrapport 2018 side 22.

Sparekassen følger de kompetencekrav til bestyrelsen, som følger af den finansielle lovgivning. I overensstemmelse hermed vurderer bestyrelsen løbende, om dens medlemmer tilsammen besidder den fornødne viden og erfaring om Sparekassens risici til at sikre en forsvarlig drift af Sparekassen. Bestyrelsen gennemfører årligt en systematisk evaluering af bestyrelsens kompetencer.

Bestyrelse har i medfør af FIL § 70, stk. 1, nr. 4, vedtaget en politik for mangfoldighed. Det fremgår af denne, at Sparekassen ønsker en sammensætning i bestyrelsen ud fra forskellighed i kompetencer og baggrunde, særligt højt vægtes behovet for mangfoldighed i relation til bl.a. forskellige i faglighed, erhvervs erfaringer, køn og alder.

Sparekassen har aktuelt 71 procent mænd og 29 procent kvinder i bestyrelsen. Der ses bort fra den ekstraordinære udvidelse af bestyrelsen, der er sket i forbindelse med sammenlægningen med Søby-Skader-Halling Sparekasse. Fordelingen svarer til målet for antallet af repræsentantskabsvalgte kvinder i bestyrelsen, som er fastsat til 2 kvinder.

Sparekassen har ikke et selvstændigt risikoudvalg.

### Rapportering

Der anvendes væsentlige ressourcer til løbende at sikre en tilstrækkelig risikorapportering herunder opfølgning på lovgivnings- og ledelsesmæssige risikorammer.

Rapportering til Bestyrelse og Direktion foretages efter faste retningslinjer. Bestyrelsen modtager løbende rapportering på alle de væsentlige risikoområder.

### 3. Kapitalgrundlag

Sparekassen Djurslands kapitalgrundlag kan opgøres som følger:

#### Opgørelse af kapitalgrundlag

Garantkapital pr. 31. december 2018	98.146	
Overført overskud fra tidligere år	108.154	
Årets overskud	<u>15.545</u>	
<b>Egentlig kernekapital før fradrag</b>		<b>221.845</b>
Fradrag for ramme til indfrielse af garantkapital	-1.000	
Foreslået udbytte	-3.311	
Immaterielle aktiver	-20.895	
Fradrag for som følge af forsigtig værdiansættelse	-650	
Andre fradrag (udskudte skatteaktiver m.v.)	-826	
Fradrag for ikke-væsentlige kapitalandele i den finansielle sektor	<u>-28.041</u>	<u>-54.723</u>
<b>Egentlig kernekapital efter fradrag</b>		<b>167.122</b>
Hybrid kernekapital		<u>15.000</u>
<b>Kernekapital efter fradrag</b>		<b>182.122</b>
Supplerende kapital		<u>36.000</u>
<b>Kapitalgrundlag</b>		<b><u>218.122</u></b>

1.000 kr.

Kapitalgtype	Udstedt beløb	Heraf indregnet i kapitalgrundlaget
Egentlig kernekapital	98.146	97.146

Sparekassen har med Nykredit som arrangør i november 2014 udstedt obligationer for 36 mio. kr. og i november 2015 udstedt obligationer for 15 mio. kr. Kapitalen medregnes i Sparekassen kapitalgrundlag som supplerende og hybrid kapital. Karakteristika m.m. omtales i Årsrapporten 2018 side 30 og 58.

### 4. Kapitalkrav herunder opgørelse af solvensbehov

#### Metode til vurdering af om den interne kapital er tilstrækkelig

Sparekassens metode til vurdering af, hvorvidt den interne kapital er tilstrækkelig til at understøtte nuværende og kommende aktiviteter (solvensbehovet) følger Sparekassen ICAAP (Internal Capital Adequacy Assessment Process).

I ICAAP'en identificeres de risici, som Sparekassen er eksponeret overfor med henblik på at vurdere risikoprofilen. Når risiciene er identificeret, vurderes det, hvordan disse evt. kan reduceres, f.eks. ved forretningsgange, beredskabsplaner m.m. Endelig vurderes det, hvilke risici, der skal afdækkes med kapital.

Den interne kapital (solvensbehovet) er Sparekassens egen vurdering af kapitalbehovet, som følge af de risici, som Sparekassen påtager sig. Sparekassens bestyrelse har kvartalsvise drøftelser omkring fastsættelsen af solvensbehovet, for at sikre, at den er tilstrækkelig til at understøtte nuværende og kommende aktiviteter. Drøftelserne tager udgangspunkt i en indstilling fra Sparekassens direktion.

Indstillingen indeholder forslag til størrelsen på solvensbehovet, herunder stress-niveauer samt vækstforventninger. På baggrund af drøftelsen træffer bestyrelsen en afgørelse om opgørelsen af Sparekassens solvensbehov, som skal være tilstrækkelig til at dække Sparekassens risici og understøtte nuværende og kommende aktiviteter.

Herudover drøfter bestyrelsen en gang om året indgående opgørelsesmetoden for Sparekassens solvensbehov, herunder hvilke risikoområder og benchmarks der bør tages i betragtning ved beregningen af solvensbehovet.

Solvensbehovet opgøres ved en 8+ metode, der omfatter de risikotyper, som det vurderes, at der skal afdækkes med kapital:

- kreditrisici
- markedsrisici
- operationelle risici
- øvrige risici
- samt tillæg som følge af lovbestemte krav

Vurderingen tager udgangspunkt i sparekassens risikoprofil, kapitalforhold samt fremadrettede betragtninger, der kan have betydning herfor, herunder budgettet.

Finanstilsynet har udsendt "Vejledning om tilstrækkeligt kapitalgrundlag og solvensbehov for kreditinstitutter". Derudover har Lokale Pengeinstitutter udsendt en solvensbehovsmodel. Både tilsynets vejledning og Lokale Pengeinstitutters solvensbehovsmodel, som Sparekassen anvender, bygger på 8+ metoden, hvor der tages udgangspunkt i minimumskravet på 8 procent af de risikovægtede poster (søjle I-kravet) med tillæg for risici og forhold, som ikke fuldt ud afspejles i opgørelsen af den samlede risikoeksponering.

Derudover opstilles i tilsynets vejledning benchmarks for, hvornår tilsynet som udgangspunkt vurderer, at søjle I ikke er tilstrækkelig inden for de enkelte risikoområder, hvorfor der skal afsættes tillæg i solvensbehovet. Endvidere er der i udpræget grad opstillet metoder til beregning af tillæggets størrelse inden for de enkelte risikoområder.

Selvom Finanstilsynet opstiller benchmarks på de fleste områder, vurderer Sparekassen på alle områder, om de angivne benchmarks i tilstrækkelig grad tager hensyn til Sparekassens risici, og har i nødvendigt omfang foretaget individuelle tilpasninger. Til det formål anvendes Sparekassens egen historik.

## Opgørelse af den interne kapital (solvensbehovet):

<b>8+ Solvensbehovsopgørelse</b>	1.000 kr.	%
1) Søjle I-kravet (8% af den samlede risikoeksponering)	87.270	8,00%
+ 2) Indtjening (kapital til risikodækning som følge af svag indtjening)	0	0,00%
+ 3) Udlånsvækst (kapital til dækning af organisk vækst i forretningsvolumen)	0	0,00%
+ 4) Kreditrisici, heraf		
· 4a) Kreditrisici på store kunder med finansielle problemer	11.179	1,02%
· 4b) Øvrig kreditrisici	1.500	0,14%
· 4c) Koncentrationsrisiko på individuelle eksponeringer	2.470	0,23%
· 4d) Koncentrationsrisiko på brancher	0	0,00%
+ 5) Markedsrisici, heraf		
· 5a) Renterisici	1.165	0,11%
· 5b) Aktierisici	0	0,00%
· 5c) Valutarisici	0	0,00%
· 5d) Kreditspændrisici	7.439	0,68%
+ 6) Likviditetsrisici (kapital til dækning af dyrere likviditet)	0	0,00%
+ 7) Operationelle risici (kapital til dækning af operationelle risici udover søjle I)	0	0,00%
+ 8) Gearing (kapital til dækning af risici som følge af høj gearing)	0	0,00%
+ 9) Regulatorisk forfald af kapitalinstrumenter	0	0,00%
+ 10) Eventuelle tillæg som følge af lovbestemte krav	0	0,00%
<b>Total = kapitalbehov/solvensbehov</b>	<b>111.024</b>	<b>10,18%</b>
- Heraf til kreditrisici (4)	15.149	1,39%
- Heraf til markedsrisici (5)	8.605	0,79%
- Heraf til operationelle risici (7)	0	0,00%
- Heraf til øvrige risici (2+3+6+8+9)	0	0,00%
- Heraf tillæg som følge af lovbestemte krav (1+10)	87.270	8,00%
<b>Den samlede risikoeksponering</b>	<b>1.090.875</b>	
Kapitalgrundlag	218.122	
Kapitalprocent		20,00%
Kapitalbevaringsbuffer		1,88%
Kapitaloverdækning		7,94%

De risikofaktorer, der er medtaget i modellen, er efter Sparekassens opfattelse dækkende for alle de risikoområder, lovgivningen kræver, at Sparekassens ledelse skal tage højde for ved fastsættelse af den interne kapital (solvensbehovet) samt de risici som ledelsen finder, at Sparekassen har påtaget sig.

Derudover skal bestyrelse og direktion vurdere, hvorvidt kapitalgrundlaget er tilstrækkeligt til at understøtte kommende aktiviteter. Denne vurdering er i Sparekassen en del af den generelle fastlæggelse af solvensbehovet.

### **Opgørelse af solvensbehovet på de enkelte risikokategorier**

#### **Kreditrisici**

4a) Sparekassens store engagementer (over 2 procent af kapitalgrundlaget) med svaghestegn udgør i alt 147,5 mio.kr. Engagementerne er afdækket med sikkerheder opgjort efter et forsigtighedsprincip for 118,7 mio.kr. Der er nedskrevet for 14,1 mio.kr. og solvensreserveret 8 procent under punkt 1) svarende til 3,5 mio.kr. Tilbage er der 11,2 mio.kr., der reserveres.

4b) Under øvrige kreditrisici er det vurderet, at der ikke er særlige branchekoncentrationer, der kan give problemer. Derudover er øvrige svage engagementer gennemgået. Det er konstateret, at der ikke er behov for yderligere reservation. Af forsigtighedsgrunde solvensreserveres der dog 1,5 mio.kr.

4c) Sparekassens 20 største engagementer udgør 19,5 procent af den samlede udlånsmasse. I forhold til Finanstilsynets vejledning solvensreserveres 2,5 mio.kr.

4d) Sparekassen har generelt en god spredning på forskellige brancher. Største branche er "Landbrug, jagt og fiskeri", der udgør 9,85 af de samlede udlån og garantier. Der er så stor spredning, at der i forhold til Finanstilsynets vejledning ikke solvensreserveres.

#### **Markedsrisici**

5a) Sparekassens renterisici kan henføres til en beholdning af børsnoterede obligationer med kort løbetid eller variabel rente. Placering i obligationer sker med det formål, at placere overskydende likviditet. Beholdningen ligger primært indenfor handelsbeholdningen. For obligationsbeholdningen indenfor handelsbeholdningen, der udgør 582 mio.kr., er der ved opgørelsen af den faktiske solvens tillagt et beløb til de vægtede poster, der modsvarer renterisiko. Derudover er den maksimalt tilladte rentefølsomhed jf. direktioninstruksen på 4 procent. Der er derfor jf. vejledningen omkring 8+ solvensopgørelsen ikke solvensreserveret yderligere til renterisici på beholdninger i handelsbeholdningen. Sparekassen har en mindre renterisiko udenfor handelsbeholdning, hvor der i henhold Finanstilsynets vejledning solvensreserveres 1,2 mio.kr.

5d) Kreditspændrisici er beregnet af Sparinvest på Sparekassens obligationsbeholdning. Beregningen viser et behov for at solvensreservere 7,4 mio.kr. som følge af kreditspændrisici.

#### **Operationelle risici**

Der kan afsættes kapital til dækning af risiko for tab grundet uhensigtsmæssige eller mangelfulde interne procedurer, menneskelige og systemmæssige fejl eller som følge af eksterne begivenheder – inklusive retslige risici. Såfremt kravet vurderes at være højere end den anvendte basisindikator metode, vil der blive taget højde herfor under Sparekassens opgørelse af solvensbehovet. Sparekassen har ikke vurderet, at der findes forhold, som ikke er dækket af basisindikator metoden.

#### **Opgørelse af de risikovægtede eksponeringer i henhold til minimumskapitalkravet**

Sparekassen beregner de risikovægtede eksponeringer i henhold til standardmetoden og skal derfor opføre minimumskapitalkravet indenfor hver eksponeringsklasse. Dette fremgår nedenfor.

<b>Minimumskapital-kravet på 8%</b>	<b>1.000 kr.</b>
Eksponeringer mod institutter	1.813
Eksponeringer mod selskaber	4.072
Detaileksponeringer	35.869
Eksponeringer sikret ved pant i fast ejendom	8.407
Eksponeringer ved misligholdelse	9.873
Aktieeksponeringer	2.944
Andre poster	2.222
Eksponeringer i form af obligationer indenfor handelsbeholdningen	8.624
Valuta	71
Operationel risiko	13.375
<b>Kapitalkrav i alt</b>	<b>87.270</b>

## 5. Eksponering mod modpartsrisiko

Modpartsrisiko er risikoen for tab som følge af, at en modpart misligholder sine forpligtelser, i henhold til en indgået finansiel kontrakt, inden transaktionens pengestrømme er endeligt afviklet.

Sparekassens markedsrisiko er relateret til obligationsbeholdningen, der anvendes til placering af likviditet, og primært obligationer udstedt af danske realkreditforeninger. Sparekassen indgår ikke andre finansielle kontrakter, hvor modpartsrisikoen afdækkes.

## 6. Bufferkrav

### Kapitalbevaringsbuffer

En kapitalbevaringsbuffer er under indfasning. Den udgør i 2018 1,875 procent og i 2019 vil bufferen være fuldt indfaset med 2,50 procent.

### Kontracyklisk kapitalbuffer

I lyset af finanskrisen og de procykliske mekanismer, der bidrog til dens opståen og forstærkede dens virkning, er der i CRR-forordningen indført krav om en kontracyklisk kapitalbuffer, der alene sættes i kraft i perioder med en overnormal udlånsvækst. Hensigten hermed er at sikre, at kreditinstitutter i perioder med økonomisk vækst opbygger et tilstrækkeligt kapitalgrundlag til at dække tab i kriseperioder.

Den kontracykliske buffer opbygges, når den samlede vækst i udlån anses for at bidrage til opbygning af systemisk risiko, og nedbringes i kriseperioder. Buffersatsen fastsættes af myndighederne i de enkelte EU-lande. I Danmark fastsættes buffersatsen af Erhvervsministeriet på baggrund af udvalgte indikatorer, bl.a. udlån i forhold til BNP i Danmark.

Sparekassen har alene krediteksponeringer i Danmark. Den gældende danske kontracykliske buffersats andrager 0 procent. for 2018, hvorfor Sparekassen ikke på balancedagen har reserveret kapital til den kontracykliske kapitalbuffer. Det bemærkes, at den kontracykliske buffersats gældende fra 31. marts 2019 udgør 0,5 procent og forhøjes til 1,0 procent gældende fra 30. september 2019. Fremadrettet vil Sparekassen reservere kapital til den kontracykliske kapitalbuffer i overensstemmelse med de fastsatte satser.

## 7. Indikator for systemisk betydning

Sparekassen er ikke systemisk vigtig.

## 8. Kreditrisiko

### Nedskrivninger på udlån, lånetilsagn og garantier

Vedrørende principper for nedskrivninger på udlån, lånetilsagn og garantier henviser Sparekassen til omtalen af "Model for nedskrivning for forventede kredittab" under "Anvendt regnskabspraksis" i Sparekassens årsrapport 2018.

Det forventede tab er beregnet som en funktion af PD (sandsynlighed for misligholdelse), EAD (eksponeringsværdi ved misligholdelse) og LGD (tab ved misligholdelse), hvor der er indarbejdet fremadskuende informationer, der repræsenterer ledelsens forventninger til den fremadrettede udvikling.

Placeringen i stadier og opgørelse af det forventede tab er baseret på Sparekassens ratingmodeller i form af PD-modeller udviklet af datacentralen SDC, og Sparekassens interne kreditstyring. Ved vurderingen af udviklingen i kreditrisiko antages det, at der er indtruffet en betydelig stigning i kreditrisikoen i forhold til tidspunktet for førstegangsendregning i følgende situationer:

- En stigning i PD for den forventede restløbetid for det finansielle aktiv på 100 procent. og en stigning i 12 måneders PD på 0,5 procentpoint, når 12 måneders PD ved første indregning var under 1,0 procent
- En stigning i PD for den forventede restløbetid for det finansielle aktiv på 100 procent eller en stigning i 12 måneders PD på 2,0 procentpoint, når 12 måneders PD ved første indregning var 1,0 eller derover.
- Hvis et finansielt aktiv har været i restance i mere end 30 dage vurderes det ligeledes, at kreditrisikoen er steget betydeligt.

Hvis kreditrisikoen på det finansielle aktiv betragtes som lav på balancetidspunktet, fastholdes aktivet dog i stadie 1, som er karakteriseret ved fravær af en betydelig stigning i kreditrisikoen. Kreditrisikoen betragtes som lav, når kundens 12-måneders PD er under 0,2 procent. Kategorien af aktiver med lav kreditrisiko omfatter udover udlån og tilgodehavender, der opfylder PD-kriteriet, tillige danske stats- og realkreditobligationer samt tilgodehavender hos danske kreditinstitutter.

En eksponering defineres som værende kreditforringet (stadie 3) og misligholdt, såfremt den opfylder mindst ét af følgende kriterier:

- Sparekassen vurderer, at låntager ikke vil kunne honorere sine forpligtelser som aftalt.
- Låntager er i betydelige økonomiske vanskeligheder, låntager har begået kontraktbrud, Sparekassen har ydet låntager lempelser i vilkårene som følge af låntagers økonomiske vanskeligheder eller det er sandsynligt, at låntager vil gå konkurs eller blive underlagt anden økonomisk rekonstruktion.
- Eksponeringen har været i restance/overtræk i mere end 90 dage med en beløbsstørrelse, som vurderes væsentlig.

Dog gælder det, at finansielle aktiver, hvor kunden har betydelige økonomiske vanskeligheder, eller hvor Sparekassen har ydet lempeligere vilkår på grund af kundens økonomiske vanskeligheder, fastholdes i stadie 2 og ikke anses for kreditforringet, såfremt der ikke forventes tab i det mest sandsynlige scenarie.

Den definition af kreditforringet og misligholdelse, som Sparekassen anvender ved målingen af det forventede kredittab og ved overgang til stadie 3, stemmer overens med den definition, der anvendes til interne risikostyringsformål, ligesom definitionen er tilpasset kapitalkravsforordningens (CRR) definition på

misligholdelse. Dette indebærer, at en eksponering, som anses for at være misligholdt til regulatoriske formål, altid placeres i stadie 3.

Beregningen af nedskrivninger på eksponeringer i stadie 1 og 2, bortset fra de største eksponeringer tillige med de svageste eksponeringer stadie 2, foretages på baggrund af en porteføljemæssig modelberegning, mens nedskrivningerne på den resterende del af eksponeringerne foretages ved en manuel, individuel vurdering baseret på tre scenarier (basis scenarie, et mere positivt scenarie og et mere negativt scenarie) med tilhørende sandsynlighed for, at scenarierne indtræffer.

Den porteføljemæssige modelberegning foretages på baggrund af en PD-model (sandsynlighed for misligholdelse), som udvikles og vedligeholdes på Sparekassens datacentral SDC, suppleret med et fremadskuende, makroøkonomisk modul, der udvikles og vedligeholdes af Lokale Pengeinstitutter, og som danner udgangspunkt for indarbejdelsen af ledelsens forventninger til fremtiden.

Det makroøkonomiske modul er bygget op om en række regressionsmodeller, der fastlægger den historiske sammenhæng mellem årets nedskrivninger inden for en række sektorer og brancher og en række forklarende makroøkonomiske variable. Regressionsmodellerne fodres herefter med estimater for de makroøkonomiske variable baseret på prognoser fra konsistente kilder som Det Økonomiske Råd, Nationalbanken m.fl., hvor prognoserne i almindelighed rækker to år frem i tid og omfatter variable som stigning i offentligt forbrug, stigning i BNP, rente etc. Derved beregnes de forventede nedskrivninger i op til to år frem i tid inden for de enkelte sektorer og brancher. For løbetider udover to år og frem til år 10 foretages en fremskrivning af nedskrivningsprocenten, således at denne konvergerer mod et normalt niveau i år 10. Løbetider udover 10 år tildes samme nedskrivningsprocent som i år 10. Det fremadskuende, makroøkonomiske modul genererer en række justeringsfaktorer, der multipliceres på datacentralens "rå" PD-værdier, som derved justeres i forhold til udgangspunktet.



**Krediteksponeringer fordelt på eksponeringsklasser:**

1.000 kr.	Værdien af eksponeringer efter regnskabsmæssige værdjusteringer og nedskrivninger og før hensyntagen til virkningerne af kreditrisikoreduktion	Eksponeringernes gennemsnitlige størrelse i perioden
Eksponeringer mod centralregeringer eller centralbanker	53.237	51.207
Eksponeringer mod institutter	118.533	103.918
Eksponeringer mod selskaber	107.618	112.447
Detaleksponeringer	953.079	962.283
Eksponeringer sikret ved pant i fast ejendom	298.630	290.736
Eksponeringer ved misligholdelse	112.097	117.369
Eksponeringer i form af andele eller aktier i CIU'er	0	8.912
Aktieeksponeringer	36.798	35.329
Andre poster	299.842	285.875
<b>I alt</b>	<b>1.979.834</b>	<b>1.968.076</b>

**Geografisk fordeling**

Da Sparekassen næsten udelukkende har eksponeringer i Danmark er en nærmere geografisk specifikation udeladt.

## Branchefordeling pr. eksponeringsklasse

	Central- regeringer eller centralbanker	Institutter	Selskaber	Detail- eksponeringer	Eksponering sikret ved fast ejendom	Eksponeringer ved misligholdelse	Aktie- eksponeringer	I alt
1.000 kr.								0
Offentlige myndigheder								
Erhverv:								
Landbrug, jagt, skovbrug og fiskeri			18.423	51.564	15.069	44.345		129.401
Industri og råstofudvikling				45.315	2.253	1.413		48.981
Energiforsyning				13.117	199	0		13.316
Bygge- og anlæg samt fast ejendom			26.788	88.150	40.967	2.743		158.648
Handel			14.105	45.428	7.224	7.907		74.664
Transport, hoteller og restauranter				26.138	4.292	2.498		32.928
Information og kommunikation				1.637	239	5		1.881
Finansiering og forsikring	53.237	118.533		15.789	114	0		187.673
Øvrige erhverv			48.177	70.186	12.801	8.894	36.798	176.856
I alt erhverv	53.237	118.533	107.493	357.324	83.158	67.805	36.798	824.348
Private			125	595.755	215.471	44.292		855.643
<b>I alt</b>	<b>53.237</b>	<b>118.533</b>	<b>107.618</b>	<b>953.079</b>	<b>298.629</b>	<b>112.097</b>	<b>36.798</b>	<b>1.679.991</b>

**Krediteksponeringer fordelt på restløbetider:**

1.000 kr.	Anfordring	0-3 mdr.	3 mdr. - 1år	1 - 5 år	Over 5 år	I alt
Eksporeringer mod centralregeringer eller centralbanker	53.237	0	0	0	0	53.237
Eksporeringer mod institutter	118.362	0	0	0	171	118.533
Eksporeringer mod selskaber	26.286	3.988	46.061	14.977	16.306	107.618
Detaileksponeringer	113.201	51.337	228.635	240.142	319.764	953.079
Eksporeringer sikret ved pant i fast ejendom	31.387	3.396	46.294	39.019	178.533	298.629
Eksporeringer ved misligholdelse	19.358	2.138	26.477	12.748	51.376	112.097
Eksporeringer forbundet med særlig risiko	0	0	0	0	0	0
Aktieeksponeringer	36.798	0	0	0	0	36.798
<b>I alt</b>	<b>398.629</b>	<b>60.859</b>	<b>347.467</b>	<b>306.886</b>	<b>566.150</b>	<b>1.679.991</b>

**Værdiforringede fordringer og nedskrivninger, samt udgiftsførte beløb fordelt på brancher**

1.000 kr.	Misligeholdte og kreditforringede fordringer	Nedskrivning/ hensættelse ultimo året *)	Udgiftsførte beløb vedr. nedskrivninger/ hensættelser i løbet af året	Konstateret tab
<b>Offentlige myndigheder</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
Landbrug, jagt, skovbrug og fiskeri	53.166	11.084	-2.521	2.242
Industri og råstofudvikling	3.071	379	613	1.224
Energiforsyning	0	0	0	0
Bygge- og anlæg samt fast ejendom	2.879	769	-40	0
Handel	11.423	4.537	-2.559	1.398
Transport, hoteller og restauranter	3.726	1.057	-123	0
Information og kommunikation	261	256	389	0
Finansiering og forsikring	0	0	0	0
Fast ejendom	1.137	643	-617	0
Øvrige erhverv	3.766	788	-449	413
<b>I alt erhverv</b>	<b>79.429</b>	<b>19.513</b>	<b>-5.307</b>	<b>5.277</b>
<b>Private</b>	<b>88.424</b>	<b>22.069</b>	<b>4.344</b>	<b>3.932</b>
<b>I alt</b>	<b>167.853</b>	<b>41.582</b>	<b>-963</b>	<b>9.209</b>

\*) Driftsposten i året fordelt på brancher er for individuelle nedskrivningsengagementer jf. IFRS 9, og som betragtes som default i beregning af solvenskravet. Driftsposten for øvrige værdireguleringer/ nedskrivninger har i året være 1.740 t.kr., således den samlede driftspost for året er 777 t.kr.

Da Sparekassen næsten udelukkende har eksponeringer i Danmark er en nærmere specifikation udeladt.

## Bevægelser på værdiforringede krediteksponeringer som følge af værdireguleringer og nedskrivninger:

1.000 kr.	Stadie 1		Stadie 2		Stadie 3		Nedskrivninger på tilgodehavender hos kreditinstitutter og centralbanker mv.
	Udlån	Garanti-debitorer	Udlån	Garanti-debitorer	Udlån	Garanti-debitorer	
Akkumulerede nedskrivninger / hensættelser primo på udlån og garantidebitorer (1. januar 2018)	2.928	332	5.296	471	40.965	0	162
Nye nedskrivninger, netto	-26	-211	-1.063	-363	8.015	0	-19
Andre bevægelser	0	0	0	0	1.811	0	0
Endelig tab (afskrevet) tidligere nedskrevet/hensat	0	0	0	0	-9.209	0	0
<b>Nedskrivninger/hensættelser ultimo året</b>	<b>2.902</b>	<b>121</b>	<b>4.233</b>	<b>108</b>	<b>41.582</b>	<b>0</b>	<b>143</b>

## 9. Behæftede og ubehæftede aktiver

Oplysninger om behæftede og ubehæftede aktiver

1.000 kr.	Regnskabsmæssig værdi af behæftede aktiver	Dagsværdi af behæftede aktiver	Regnskabsmæssig værdi af ubehæftede aktiver	Dagsværdi af ubehæftede aktiver
Indberettende instituts aktiver			1.964.588	
Aktieinstrumenter			66.009	66.009
Gældsinstrumenter			581.975	581.975
Heraf dækkede obligationer			552.342	
Heraf værdipapirer med sikkerhed i aktiver			29.633	
Heraf udstedt af finansielle selskaber			552.342	
Andre aktiver			307.422	

## 10. Anvendelse af ECAI i forhold til risikovægtede poster

Sparekassen anvender SDC, som modtager eksterne kreditvurderinger fra Standard & Poor's Ratings Services via SIX Financial. Der foretages en løbende IT-opdatering af kreditvurderingerne fra Standard & Poor's Ratings Services.

SDC har konverteret Standard & Poor's Ratings Services' kreditvurderingsklasser til kreditkvalitetstrin via Finanstilsynets konverteringstabel. Det enkelte kreditkvalitetstrin tilknyttes en vægt, som eksponeringerne på de enkelte kreditkvalitetstrin skal vægtes med ved opgørelsen af de risikovægtede poster under standardmetoden for kreditrisiko i henhold til CRR forordningen.

Tabellen nedenfor viser Finanstilsynets konvertering af Standard & Poor's Ratings Services' kreditvurderingsklassers til kreditkvalitetstrin for eksponeringer mod erhvervsvirksomheder, institutter, centralregeringer og centralbanker.

Kreditkvalitetstrin	Standard & Poor's kreditvurderingsklasser	Eksponeringer mod erhvervsvirksomheder (selskaber)	Eksponeringer mod centralregeringer eller centralbanker
1	AAA til AA-	20%	0%
3	BBB+ til BBB-	100%	50%
4	BB+ til BB-	100%	100%
5	B+ til B-	150%	100%
6	CCC+ og under	150%	150%

Eksponeringsklasse 1.000 kr.	Eksponeringsværdi inden risikovægtning	Eksponeringsværdi efter vægtning med kreditkvalitetstrin
Eksponeringer mod institutter	113.330	22.667

I Sparekassen kapitalgrundlag er der fratrukket eksponeringer mod institutter og ikke-væsentlige investeringer i den finansielle sektor på 28,0 mio. kr.

## 11. Eksponeringer mod markedsrisiko

### Kapitalgrundlagskrav vedrørende markedsrisici - specificeret på risikotype

1.000 kr.	Risikovægtede poster	Kapitalgrundlagskrav
Poster med positionsrisiko (aktier gældsinstrumenter)	107.806	8.624
Valutarisiko	885	71
I alt	108.691	8.695

## 12. Operationel risiko

Sparekassen er eksponeret mod potentielle tab som følge af operationelle risici, som er: "Risiko for tab som følge af uhensigtsmæssigheder eller mangelfulde interne procedurer, menneskelige fejl og systemmæssige fejl eller som følge af eksterne begivenheder, inklusive retslige risici".

For at reducere risikoen for at der sker operationelle hændelser med væsentlige tab til følge, overvåger og styrer Sparekassen de operationelle risici. Der er primært fokus på de største risici med store potentielle tab.

Sparekassen anvender basisindikatormetoden til opgørelsen af kapitalgrundlagskravet til de operationelle risici. I 2018 udgør den operationelle risiko 15,3 procent af de samlede risikovægtede poster. De operationelle risici udgør 167,2 mio.kr., hvilket giver et kapitalgrundlagskrav på 13,4 mio.kr.

Sparekassen gennemfører løbende en vurdering af kapitalkravet til de operationelle risici. Såfremt kapitalkravet vurderes at være højere end nævnt ovenfor, vil der blive taget højde herfor under Sparekassens opgørelse af det tilstrækkelige kapitalgrundlag/solvensbehovet.

## 13. Eksponeringer mod aktier mv., der ikke indgår i handelsbeholdningen

Sparekassen har i samarbejde med andre pengeinstitutter erhvervet aktier i en række sektorselskaber. Disse sektorselskaber har til formål at understøtte pengeinstitutternes forretning inden for realkredit, betalingsformidling, IT, investeringsforeninger m.v. Sparekassen påtænker ikke at sælge disse aktier, idet en

deltagelse i disse sektorselskaber anses for nødvendig for at drive et mindre pengeinstitut. Aktierne betragtes derfor som værende uden for handelsbeholdningen.

I flere af sektorselskaberne omfordeles aktierne således, at pengeinstitutternes ejerandele hele tiden afspejler det enkelte pengeinstituts forretningsomfang med sektorselskabet. De løbende omfordelinger udgør i helt overvejende grad de handler, der gennemføres med selskabernes aktier. Dermed betragtes omfordelingerne som det primære marked for aktierne. Dagsværdien fastsættes derfor som omfordelingskursen (typisk indre værdi), og aktierne indgår som niveau 2-input (observerbare priser). Sparekassen regulerer på den baggrund den bogførte værdi af disse aktier kvartalsvist, halvårligt eller helårligt - afhængigt af hyppigheden af nye informationer fra det enkelte sektorselskab. Den løbende regulering bogføres i henhold til reglerne over resultatopgørelsen.

For øvrige unoterede aktier i sektorejede selskaber, hvor observerbare input ikke umiddelbart er tilgængelige, er værdiansættelsen forbundet med skøn, hvori indgår oplysninger fra selskabernes regnskaber, erfaringer fra handler med aktier i de pågældende selskaber samt input fra kvalificeret ekstern part. Reguleringer i den bogførte værdi af aktierne i disse selskaber tages ligeledes over resultatopgørelsen.

#### **Aktier udenfor handelsbeholdningen sektorselskaber (1.000 kr.)**

<b>Primo beholdning</b>	<b>60.266</b>
Tilgang ved køb	1.627
Urealiseret gevinst/tab	5.363
Realiseret gevinst/tab	43
Afgang ved salg	-2.460
<b>Ultimo beholdning</b>	<b>64.839</b>

Som følge af, at urealiserede gevinster/ tab indgår i resultatopgørelsen, medregnes de også i kernekapitalen.

En ændring på 10 procent af den opgjorte markedsværdi på aktier uden for handelsbeholdningen vil påvirke resultatet før skat med 6,5 mio.kr.

#### **14. Eksponeringer mod renterisici i positioner, der ikke indgår i handelsbeholdningen**

Sparekassens renterisiko udenfor handelsbeholdningen består primært af renterisiko på fastforrentede ud- og indlån, udstedt fastforrentet supplerende kapital samt fra pantebreve.

Renterisikoen beregnes på baggrund af varighedsmål, defineret som en generel ændring i renten på 1 procentpoint (standard rentechok). Renterisikoen opgøres løbende via Sparekassens risikostyringssystemer. Pr. 31. december 2018 er den samlede renterisiko uden for handelsbeholdningen opgjort til 1.091 t.kr.

I Sparekassens solvensbehovsproces vurderes, om den samlede renterisiko medfører, at der skal afsættes yderligere kapital.

#### **15. Eksponering mod securitiseringspositioner**

Sparekassen anvender ikke securitisering, hvorfor oplysningskravet ikke er relevant for Sparekassen.

#### **16. Aflønningspolitik**

Sparekassens bestyrelse har vedtaget en lønpolitik, som er godkendt af repræsentantskabet.

Henset til, at Sparekassen ikke er et børsnoteret pengeinstitut, og har under 1.000 medarbejdere, er der ikke nedsat et aflønningsudvalg.

Sparekassen har ved udformningen af aflønningspolitikken ønsket at fremme en lønpraksis, der er i overensstemmelse med og fremmer en sund og effektiv risikostyring, som ikke tilskynder til overdreven risikotagning, og som er i overensstemmelse med Sparekassens forretningsstrategi, værdier og langsigtede mål, herunder en holdbar forretningsmodel.

Sparekassen udbetaler ikke variable løndelev til bestyrelse, direktion eller væsentlige risikotagere.

Ingen personer i Sparekassen Djursland har en løn på over 1 mio. EUR i regnskabsåret.

Nærmere oplysninger om den samlede løn til ledelsen med underspecifikation fremgår af note 8, side 48-49 i årsrapporten for 2018.

## **17. Gearing**

Med CRR-forordningen introduceres gearingsgraden, som er et risikoneutralt mål for, hvor stor den regnskabsmæssige gearing må være. Gearingsgraden beregnes som kernekapital sat i forhold til instituttets uvægtede eksponeringer.

På nuværende tidspunkt er der ikke fastsat et lovkrav om en maksimal gearingsgrad, men i EU-Kommissionens forslag til revision af CRR og CRD IV stilles der forslag om indførelse af et gearingskrav for alle institutter på 3 procent, svarende til en maksimal gearing på 33 gange instituttets kernekapital.

Sparekassen Djursland overholder dette krav, idet Sparekassens gearingsgrad ultimo 2018 er opgjort til 8,20 procent, og ligger dermed betragteligt fra det forventede lovmæssige krav på 3 procent.

Overvågningen af gearingsgraden indgår i Sparekassens løbende risikoovervågning og rapporteres løbende til bestyrelsen, ligesom gearingsgraden stresstestes ved opgørelse af Sparekassens kapitalbehov.

I Ledelsesbekendtgørelsens § 25, stk. 4 er der en undtagelsesbestemmelse, hvorefter Sparekassen er undtaget fra at tage højde for gearingsrisici i solvensbehovet, såfremt Sparekassens arbejdende kapital er mindre end 65 mia. kr., og gearingsgraden er på mere end 10 procent.

Sparekassens arbejdende kapital er mindre end 65 mia. kr., men jf. opgørelsen er gearingsgraden ikke > 10 procent. Da Sparekassen kan øge gearingsgraden væsentligt ved salg af kapitalandele der fratrækkes i kernekapitalen, har Sparekassen ikke afsat kapital til dækning af for høj gearing.

Sparekassens gearingsgrad er af bestyrelsen fastsatte til > 6 procent, og Sparekassens ledelse har naturligvis fokus på styring af gearingsrisikoen.

I bilag 1 der ligger sidst i denne rapport findes supplerende oplysninger om gearingsgraden i den detaljeringsgrad, som kræves i henhold til CRR-forordningen og tilhørende tekniske standarder.

## **18. Anvendelse af IRB-metoden i forbindelse med kreditrisiko**

Sparekassen anvender standardmetoden for opgørelse af kreditrisici, hvorfor oplysningskravet ikke er relevant for Sparekassen.

## 19. Anvendelse af kreditrisikoreduktionsteknikker

### Netting

Sparekassen anvender hverken balanceført netting eller netting under stregen.

### Kreditrisikoreduktion

Et væsentligt element i styringen af Sparekassens kreditrisiko er at reducere risikoen i de enkelte engagementer ved at tage pant i sikkerheder.

De hyppigst forekommende former for pantsætning er pant i fast ejendom og i finansielle aktiver i form af aktier, obligationer og investeringsbeviser.

Sparekassen har via sine politikker og forretningsgange omkring sikkerhedsstillelser prioriteret at modtage finansiell sikkerhedsstillelse inden for følgende hovedkategorier:

- Indlånsmidler
- Obligationer / gældsinstrumenter
- Aktier og anpartar

Sparekassens kreditpolitik og forretningsgange sikrer en løbende overvågning af sikkerhedernes værdier, og at værdiansættelsen af sikkerhederne foretages under hensyntagen til sikkerhedernes realisationsværdier.

Sparekassens aftaler med kunderne om sikkerhedsstillelse sikrer, at sparekassen har adgang til at realisere ejendomme og værdipapirer, såfremt kunderne ikke opfylder deres betalingsforpligtelser over for Sparekassen.

Sparekassen har således faste procedurer for forvaltning og værdiansættelse af de finansielle sikkerheder, der medfører, at Sparekassen har en forsvarlig kreditbeskyttelse af sine udlån og kreditter. De pågældende procedurer er en integreret del af den almindelige risikoovervågning, der foretages i Sparekassens kreditafdeling.

### Hovedkategorier af sikkerheder

Sparekassen anvender den udbyggede metode som kreditrisikoreducerende teknik ved opgørelsen af kapitalprocenten. Dette medfører, at Sparekassen kan reducere kapitalbelastningen af et engagement, når der tages pant i visse finansielle sikkerheder.

I CRR er det anført, hvilke finansielle sikkerheder pengeinstitutter kan anvende under den udbyggede kreditrisikoreducerende metode. I den forbindelse skal det bemærkes, at der kun kan anvendes finansielle sikkerheder, som er udstedt af en virksomhed eller et land med en særlig god rating.

Under hensyn til CRR afgrænsninger kan den finansielle sikkerhedsstillelse, som Sparekassen normalt modtager, opdeles i følgende hovedkategorier:

- indlånsmidler
- obligationer/gældsinstrumenter udstedt af stater samt af ratede og ikke-ratede kreditinstitutter m.fl.
- aktier inden for og uden for hovedindeks
- investeringsforeningsbeviser.

Inden for fast ejendom tages der hovedsagelig pant i:

- privatkunders helårsbolig og fritidsbolig beliggende i Danmark
- ejendomme til brug for virksomhedens drift
- ejendomme, der udlejes af låntager som led i erhvervsmæssig aktivitet (udlejningsejendomme).



### Garantistillere og kreditderivatmodparter

Sparekassen anvender garantier, som kreditrisikoreducerende middel ved opgørelsen af de risikovægtede eksponeringer, udstedt af følgende typer modparter:

- centralregeringer
- regionale og lokale myndigheder
- finansielle virksomheder

### Markedskoncentrationer inden for sikkerhedsstillelser

Sparekassen bevilger ikke investeringskreditter, og anvender i beskedent omfang finansielle sikkerheder, hvorfor markedskoncentrationer ikke betragtes som en væsentlig risiko.

### Afdækning af kreditrisiko med finansielle sikkerheder

Sparekassen Djursland anvender i overensstemmelse med reglerne i CRR finansielle sikkerheder til afdækning af kreditrisikoen. Skemaet nedenfor viser for hver enkel eksponeringsklasse sikkerhedernes dækning, dvs. den fuldt justerede størrelse af sikkerhederne inden for hver enkel eksponeringsklasse.

### Kreditrisikoreducerende finansielle sikkerheder fordelt på eksponeringsklasser

<b>Eksponeringsklasse</b>	<b>Sikkerhedens værdi 1.000 kr.</b>
Detaleksponeringer	1.049
<b>I alt</b>	<b>1.049</b>

### 20. Anvendelse af de avancerede målemetode i forbindelse med operationel risiko

Sparekassen anvender basisindikatormetoden til opgørelse af operationel risiko, hvorfor oplysningskravet ikke er relevant.

### 21. Anvendelse af interne modeller for markedsrisiko

Sparekassen anvender ikke interne modeller til opgørelse af markedsrisiko, hvorfor oplysningskravet ikke er relevant.

### 22. IFRS 9 overgangsordning

Kapitalkravsforordningen (CRR) indeholder en 5-årig indfasning af virkningen af IFRS 9-nedskrivninger på kapitalgrundlaget. Sparekassen har besluttet ikke at benytte overgangsordningen, og Sparekassens kapitalgrundlag, kapitalprocenter og gearingsgrad afspejler derved allerede den fulde virkning af IFRS 9.

## Bilag 1. Supplerende oplysninger vedrørende gearingsgraden

### Gearingsgrad i henhold til CRR

Referencedato	31.12.2018
Navn på enhed	Sparekassen Djursland
Anvendelsesniveau	Bestyrelsen samt offentligheden

Alle tal i nedenstående skemaer er oplyst i 1.000 kr.

### Afstemning mellem regnskabsmæssige aktiver og gearingsgradselevante eksponeringer - oversigt

		<b>Beløb</b>
1	Samlede aktiver, jf. de offentliggjorte regnskaber	1.964.588
2	Justering for enheder, der er konsolideret med henblik på regnskabsførelse, men som ikke er omfattet af den lovbestemte konsolideringsramme	0
3	Justering for omsætningsaktiver, der er opført på balancen i henhold til de gældende regnskabsregler, men er udeladt af det samlede eksponeringsmål udtrykt ved gearingsgraden i henhold til artikel 429, stk. 13, i forordning (EU) nr. 575/2013)	0
4	Justeringer for afledte finansielle instrumenter	0
5	Justering for værdipapirfinansieringstransaktioner («SFT'er«)	0
6	Justering for ikkebalanceførte poster (dvs. konvertering af ikkebalanceførte eksponeringer til kreditækvivalente beløb)	307.454
EU-6a	(Justering for koncerninterne eksponeringer, der er udeladt af det samlede eksponeringsmål udtrykt ved gearingsgraden i henhold til artikel 429, stk. 7, i forordning (EU) nr. 575/2013)	0
EU-6b	(Justering for eksponeringer, der er udeladt af det samlede eksponeringsmål udtrykt ved gearingsgraden i henhold til artikel 429, stk. 14, i forordning (EU) nr. 575/2013)	0
7	Andre justeringer	-50.412
8	Samlet eksponeringsmål udtrykt ved gearingsgraden	2.221.630

## Oplysninger om gearingsgraden

<b>Gearingsgradsrelevante eksponeringer, jf. CRR</b>		
<b>Balanceførte eksponeringer (ekskl. derivater og SFT'er)</b>		
1	Balanceførte poster (ekskl. derivater, SFT'er og omsætningsaktiver, men inkl. sikkerhedsstillelse)	1.964.588
2	(Værdien af aktiver fratrukket ved opgørelsen af kernekapital)	-50.412
3	Samlede balanceførte eksponeringer (bortset fra derivater, SFT'er og omsætningsaktiver (summen af række 1 og 2))	1.914.176
<b>Derivat eksponeringer</b>		
4	Genanskaffelsesomkostninger i forbindelse med alle derivattransaktioner (dvs. fratrukket godkendt variationsmargen modtaget kontant)	0
5	Tillægsbeløb for potentiel fremtidig eksponering i forbindelse med alle derivattransaktioner (markedsværdimetoden)	0
EU-5a	Eksponering bestemt efter den oprindelige eksponeringsmetode	0
6	Gross-up for sikkerhedsstillelse i forbindelse med derivatkontrakter, hvis fratrukket i de balanceførte aktiver i henhold til de gældende regnskabsregler	0
7	(Fradrag af aktiver i form af fordringer for variationsmargen udbetalt kontant i forbindelse med derivattransaktioner)	0
8	(Ikke medregnet CCP-element af kundeclearede handelseksponeringer)	0
9	Justeret faktisk notional værdi af solgte kreditderivater	0
10	(Justerede faktiske notional værdjusteringer og fradrag af tillæg for solgte kreditderivater)	0
11	Samlede derivat eksponeringer (summen af række 4-10)	0
<b>SFT-eksponeringer</b>		
12	Bruttoaktiver, der er indgået i SFT'er (uden netting), efter justering for regnskabsmæssige transaktioner vedrørende salg	0
13	(Kontantgæld og kontantfordringer (nettede beløb) hidrørende fra bruttoaktiver, der er indgået i SFT'er)	0
14	Eksponering mod modpartskreditrisiko for SFT-aktiver	0
EU-14a	Undtagelse for SFT'er: Eksponering mod modpartskreditrisiko, jf. artikel 429b, stk. 4, og artikel 222 i forordning (EU) nr. 575/2013	0
15	Eksponeringer i forbindelse med agenttransaktioner	0
EU-15a	(Ikke medregnet CCP-element af kundeclearet SFT-eksponering)	0
16	Samlede eksponeringer mod værdipapirfinansieringstransaktioner (summen af række 12-15a)	0

..fortsættes næste side

<b>Andre ikkebalanceførte eksponeringer</b>		
17	Ikkebalanceførte eksponeringer til den notionelle bruttoværdi	649.354
18	(Justeringer for konvertering til kreditækvivalente beløb)	-341.900
19	Andre ikkebalanceførte eksponeringer (summen af række 17 og 18)	307.454
<b>(Balanceførte og ikkebalanceførte eksponeringer, som i overensstemmelse med artikel 429, stk. 7 og 14, i forordning (EU) nr. 575/2013 ikke er medregnet)</b>		
EU-19a	grundlag), som i overensstemmelse med artikel 429, stk. 7, i forordning (EU) nr.	0
EU-19b	(Balanceførte og ikkebalanceførte eksponeringer, som i overensstemmelse med artikel 429, stk. 14, i forordning (EU) nr. 575/2013 ikke er medregnet)	0
<b>Kapitaleksponering og samlet eksponeringsmål</b>		
20	Kernekapital	182.122
21	Samlet eksponeringsmål udtrykt ved gearingsgraden (summen af række 3, 11, 16, 19, EU-19a og EU-19b)	2.221.630
<b>Gearingsgrad</b>		
22	Gearingsgrad	8,20
<b>Valg af overgangsordninger og beløbsangivelse af omsætningsposter, der ikke længere indregnes</b>		
EU-23	Valg af overgangsordninger for definitionen af kapitalmålet	0
EU-24	række 12-15a)	0

**Skema LRSpl: Opdeling af balanceførte eksponeringer (ekskl. derivater, SFT'er og ikke medregnede eksponeringer)**

<b>Gearingsgradsrelevante eksponeringer, jf. CRR</b>		
EU-1	Samlede balanceførte eksponeringer (ekskl. derivater, SFT'er og ikke medregnede eksponeringer), nemlig:	1.964.588
EU-2	Eksponeringer i handelsbeholdningen	585.092
EU-3	Eksponeringer uden for handelsbeholdningen, nemlig:	
EU-4	Særligt dækkede obligationer og særligt dækkede realkreditobligationer	0
EU-5	Eksponeringer, der behandles som eksponeringer mod stater	58.032
EU-6	Eksponeringer mod regionale myndigheder, multilaterale udviklingsbanker, internationale organisationer og offentlige enheder, der ikke behandles som stater	0
EU-7	Institutter	100.325
EU-8	Eksponeringer, for hvilke der er stillet sikkerhed i form af pant i fast ejendom	169.855
EU-9	Detaleksponeringer	535.618
EU-10	Selskaber	43.650
EU-11	Eksponeringer ved misligholdelse	89.080
EU-12	Andre eksponeringer (f.eks. aktieeksponeringer, securitiseringer og andre aktiver, der ikke er gældsforpligtelser)	382.935

**Oplysninger om kvalitative elementer**

<b>Element</b>		<b>Forklaring</b>
1	Beskrivelse af proceduren for styring af risikoen for overdreven gearing	Overvågningen af gearingsgraden indgår i Sparekassens løbende risikoovervågning og rapporteres kvartalsvis til bestyrelsen.
2	Beskrivelse af de faktorer, der har haft en indflydelse på gearingsgraden i den periode, som den offentliggjorte gearingsgrad vedrører	Gearingsgraden pr. 31.12.2017 var på 7,03. Pr. 31.12.2018 er gearingsgraden på 8,20. Stigningen skyldes et fald i det samlede eksponeringsmål.